

UNIVERSITATEA TITU MAIORESCU

FACULTATEA DE DREPT

**MEMORIU STIINTIFIC PRIVIND TEZA DE DOCTORAT INTITULATĂ
ABUZUL DE DREPT. IMPACTUL ASUPRA RAPORTURILOR INDIVIDUALE DE
MUNCĂ.
SANCTIUNI ȘI METODE EFICIENTE DE RESTAURARE A ECHILIBRULUI JURIDIC**

Doctorand FLORIANA TUDOR

Subsemnata Magda Volonciu, profesor universitar în cadrul Universității Titu Maiorescu din București – Facultatea de drept, în calitate de conducător al tezei de doctorat *”Abuzul de drept. Impactul asupra raporturilor individuale de muncă. Sancțiuni și metode eficiente de restaurare a echilibrului juridic.”*, întocmită de doctoranda FLORIANA TUDOR, formulez următoarele aprecieri generale cu privire la teza de doctorat.

Subiectul abordat de doctorandă, deși este un subiect clasic în doctrina juridică, prezintă întotdeauna interes pentru orice jurist, datorită multiplelor fatete evidențiate odată cu dezvoltarea dreptului pozitiv, dar și ținând cont de abordări diferite, rezultate ca urmare a unor noi construcții de instituții juridice specifice. Analiza abuzului de drept prin prisma specialistului în dreptul muncii reprezintă o provocare interesantă și de impact, cu atât mai mult cu cât asistăm la mișcări aproape tectonice de reșezare a clasificărilor tradiționale în drept, determinate de realitățile de fiecare zi. O astfel de temă propune o trecere în revistă a multiplelor puncte de vedere exprimate în doctrina de specialitate, pornind de la exacerbarea intervenției abuzului acolo unde de fapt intervine nelegalitatea propriu zisă și până la negarea posibilității intervenției abuzului de drept în cadrul raporturilor de muncă. Autoarea le analizează cu moderație și ne propune aceeași moderație în stabilirea cadrului general de analiză a abuzului de drept în raporturile de muncă.

Este de remarcat și faptul că un astfel de subiect presupune automat o analiză încrucișată, nefiind suficientă analiza instituției strict sub aspectul dreptului muncii, demersul științific impunând, prin însăși esența sa, permanente ”încrucișări” între general și special. Deoarece, abuzul de drept

reprezintă o instituție generală a dreptului, aceasta dobândește valențe specifice atunci când este proiectată la nivelul unui raport juridic specific, respectiv la nivelul raportului de muncă.

De altfel, această permanentă analiză general – special, special – general, reiese cu evidență și urmărind structura lucrării. Astfel, doctoranda reușește să transmită în mod unitar elementele necesare dar și cele mai interesante legate de subiectul abordat în cuprinsul celor 6 capitole ale lucrării, pornind de la analiza dreptului subiectiv în sine, ca premisă a abuzului de drept, și a înțelegerii conceptului juridic general de abuz de drept, și continuând cu analiza abuzului de drept în cadrul specific al contractului individual de muncă. Cum problematica abuzului de drept tinde să-și extindă marginile, subiectul fiind creator de soluții uneori însă chiar fanteziste, autoarea încearcă să surprindă tocmai aceste limite, fără a trasa contururi fixe, ci multumindu-se a prezenta ipoteze false de abuz de drept, ce pot interveni pe toată durata de existență a unui raport de muncă izvorât din contractul individual de muncă.

Autoarea evidențiază faptul că în cadrul relației individuale de muncă ar părea că cel mai adesea abuzul intervine atunci când salariatul suferă forma cea mai drastică ce afectează raporturile sale de muncă, respectiv concedierea. Este rațiunea pentru care autoarea a dedicat în economia lucrării sale un capitol întreg pentru a dezvolta abuzul de drept în cazul încetării contractului individual de muncă, analizând cu migală abuzul în cazul fiecărei ipoteze reglementate de Codul muncii pentru concediere, cu precădere referindu-se la ipotezele de concediere pentru motive ce țin de persoana salariatului (concedierile subiective). Totuși, este dificil de separat abuzul de nelegalitate în astfel de situații, știut fiind faptul că, instituția încetării contractului individual de muncă este guvernată de principiul legalității, cauzele de încetare a contractului fiind expres și limitativ prevăzute de lege, fiind conditionate strict de prevederile Codului muncii. În consecință, este adevărat că un angajator are dreptul de a dispune unilateral încetarea contractului individual de muncă al salariatului său prin concedierea acestuia, dar o astfel de concediere nu poate interveni decât în cazurile și condițiile expres enunțate de lege. Pe cale de consecință, dacă angajatorul nu respectă legea, atunci exercițiul dreptului său devine nelegal și nu abuziv. Este la fel de adevărat însă, pe de altă parte, că atunci când se face vorbire despre o concediere pentru motive ce nu țin de persoana salariatului, o concediere obiectivă, de regulă determinată de rațiuni obiective ale angajatorului, instanțele pot pronunța o hotărâre prin care să constate netemeinicia concedierii, lipsa de temei conducând la ideea că acea concediere a fost abuzivă. Angajatorul avea dreptul de a concedia și dreptul de a se organiza liber în vederea realizării scopului pentru care există, dar un astfel de drept nu poate fi exercitat peste limitele normale, adică nu poate fi exercitat abuziv. Sunt aspecte de maximă finetă juridică, ce presupun nu numai cunoștințele necesare pentru a încerca *"pipăirea"* unor asemenea limite subtile, dar și aplecarea temeinică, aprofundarea conceptuală, trecerea de la analitic la sintetic și utilizarea imbinată a unor metode de cercetare adecvate.

Studiul realizat de doctorandă a presupus o analiză a unui aparat critic amplu. Autoarea a avut în vedere doctrina, atât în ce privește analiza conceptelor generale de drept puse în discuție, cât și doctrina de specialitate pentru dreptul muncii. Cum orice cercetare juridică trebuie să fie bine ancorată în jurisprudență, autoarea analizează cu aceeași minuțiozitate practica de specialitate, preluând atât hotărâri judecătorești pronunțate de instanțele din România, cât și cele pronunțate de instanțele europene. Aparatul critic este analizat și utilizat pornind, așa cum era și normal, de la o legislație bine încheiată, de asemenea fiind avută în vedere legislația internă dar și cea europeană. De altfel, autoarea consacră un capitol expres abuzului de drept în dreptul Uniunii Europene, tocmai pentru ca analiza unei instituții așezate pe piloni legislativi interni să se realizeze și în comparație cu percepțiile europene.

Terminologia utilizată de doctorandă în realizarea studiului său este una corectă din punct de vedere științific, care denotă buna stăpânire a instituțiilor analizate. Exprimarea este una elegantă, adecvată cercetării științifice, de natură a conduce cititorul către direcțiile de înțelegere necesară, pentru perceperea mesajului pe care autoarea încearcă să-l transmită.

Nu în ultimul rând trebuie evidențiată contribuția originală a doctorandei, orice studiu urmărind și o anumită valență aplicativă. Lucrarea se încheie, cum era și firesc, cu concluziile autoarei, dar și cu propuneri concrete de lege ferendă. Practic, autoarea propune o reglementare expresă care să permită judecătorului unui litigiu de muncă să analizeze un eventual abuz de drept, din oficiu. În acest sens, autoarea redactează în mod concret textul de lege astfel propus.

În concluzie, pentru toate cele prezentate mai sus, considerăm că Teza de doctorat intitulată *"Abuzul de drept. Impactul asupra raporturilor individuale de muncă. Sancțiuni și metode eficiente de restaurare a echilibrului juridic."*, întocmită de doctoranda FLORIANA TUDOR este o lucrare foarte bună, care îndeplinește toate cerințele necesare și propun ca în baza ei să i se confere autoarei titlul de Doctor în drept.

Prof. Univ. Magda Volonciu